

Konstprogram Elma Danielssons gärning

Kulturförvaltningen, Malmö Stad

Innehåll

Konstprogram Elma Danielssons gärning	1
Konstprogrammets syfte	3
Historisk kontext	3
Representation i stadsrummet	3
Konstnären	4
Förmedling och samarbetsytor	5
Förutsättningar för konstnärlig gestaltning i Rörsjöparken	5
Placering	5
Beskrivning av parken och förestående upprustning	6
Beslutsprocessen	6
Ekonomiska konsekvenser	7
Tidplan	7

Konstprogrammets syfte

Konstprogrammet är ett övergripande dokument som beskriver förutsättningarna och ramarna för de konstnärliga insatserna. Det är ett skriftligt stöddokument för projektet som ofta blir vägledande genom hela den kommande processen. Detta konstprogram beskriver ett gemensamt förhållningssätt till den kommande konstgestaltningen och tar ställning till hur projektet kan skapa utrymme och bäring för konsten.

Här samlas den fakta som man måste ta hänsyn till i det kommande arbetet, och här målas visionen för det framtida uppdraget upp. Det handlar om förutsättningar, process, riktning, platser och offentlig konst i dynamiskt samspel med berörda parter och intressenter.

Historisk kontext

Elma Danielsson var en svensk journalist och förkämpe för kvinnor och barns rättigheter och under större delen av sitt liv förde hon en outtröttlig kamp för att stärka socioekonomiskt utsatta kvinnor och barns rättigheter och levnadsvillkor i samhället. Hennes engagemang spred sig och gjorde att kvinnor började ansluta sig i kampen för jämställda rättigheter och bättre arbets- och levnadsvillkor. Elma Danielsson verkade mellan 1887–1911 i Malmö och var bosatt i kvarteren kring Möllevången. Hon var en viktig medarbetare på tidningen Arbetet där hon var verksam journalist och under en tid Arbetets chefredaktör. 1901 valdes Elma Danielsson som första kvinna in i Malmö arbetarkommuns styrelse.

Representation i stadsrummet

En stor del av den offentliga skulptur som har uppförts fram till mitten av 1900-talet har utgjorts av monument eller minnesmärken. Minnesmärken från

denna tid kännetecknar inte enbart en person eller en historisk händelse utan också att de står för den aktuella makten över historieskrivningen. De representerar alltså den rådande historiesynen i ett samhälle och har en särskild symbolisk funktion. Den offentlig skulptur som finns runt omkring i Malmös offentliga rum är huvudsakligen uppförd under första halvan av 1900-talet och är uppförd som personminnesmärken, som placerar in personen och dess avtryck på historieskrivningen. Den konstnärliga gestaltningen över Elma Danielsson blir den första namngivna kvinnan i Malmö och blir där med den första i sitt sammanhang av offentlig skulptur som tidigare är personporträtt av namngivna män som har gjort avtryck på Malmös historia. Offentlig skulptur i Malmö har visuellt representerat en spegling av samhället i stort där män över tid har dominerat det offentliga. Den visuella representationen av kvinnor i det offentliga rummet ger på samma vis en fingervisning kring kvinnans samhällsposition. Kvinnor har inte i samma utsträckning framställts som levande subjekt eller utifrån sin prestation eller gärning, istället har den kvinnliga kroppen fått utsmycka det offentliga rummet med sin närvaro. Framställningen av Elma Danielsson blir betydelsefull för att utbrodera berättelsen av Malmös historia, där kvinnors röster nu tilldelas en historisk betydelse och tillika är gestaltningen avsedd som en påminnelse om kampen för ett jämlikt samhälle och det ger platsen en egenskap att föra hennes och andra kvinnors gärningar vidare och genom tid engagera flera till att göra sina röster hörda.

Konstnären

För uppdraget söks en konstnär med kvalificerat konstnärskap, där tidigare erfarenhet och praktisk kunskap av offentliga platsspecifika gestaltningar är ett krav. Önskvärt är även att konstnären besitter erfarenhet av arbete med olika material, metoder samt hållbara tekniska lösningar och framställningssätt av konst för offentlig miljö. Konstnären bör sin gestaltning porträttera personen Elma Danielsson, som utförs i en balansakt mellan porträtt och samtidig konstnärligt uttryck. Konstgestaltningen bör kunna fungera som en samlingsplats och uppmuntra till samhälleligt engagemang inom jämställdhets-

och rättighetsfrågor. Dessa aspekter kan också behandlas och uttryckas i den konstnärliga gestaltningen och ge konstgestaltningen en dimension av suggestivitet. Viktigt att konstgestaltningen ska vara tillgänglig och angelägen både i nuet och över tid.

Då projektet kräver samarbete och samordning med flera olika parter ställs stora krav på konstnärens förmåga att både känna in och anpassa sig till projektet samtidigt som konstens integritet och självständighet ska bibehållas. Gestaltningen ska ta hänsyn till omkringliggande miljö samt ta till sig det övergripande projektdirektivet, från fastighets- och gatukontoret som driver utvecklingsprojektet för Rör sjöparken.

Förmedling och samarbetsytor

För arbetet finns det initierat samarbete med tidskriften Historiskan som tidigare har uppmärksammat Elma Danielssons gärning i Malmö.

Konstnären har möjlighet att ta del av det ihopsamlade materialet som Historiskan har och föra samtal med Historiskan medarbetare kring Elma Danielssons gärning och hennes Malmö koppling.

Förutsättningar för konstnärlig gestaltning i Rör sjöparken

Placering

Rör sjöparken har utsetts för placering av den konstgestaltningen som skall gestalta Elma Danielssons gärning, en plats som ligger i anslutning till det område i staden där Elma Danielsson verkade. Platsen för konstgestaltningen ligger intill ett av gångstråken som korsar parkens öppna gräsyta där en trädriddå bildar en lugn bakgrund mellan platsen och Kungsgatan. Parkens gångstråk är flitigt använda vilket gör att många människor kommer att passera gestaltningen i sin vardag och på den öppna ytan framför finns gott om utrymme för malmöbor och besökare att samlas.

Beskrivning av parken och förestående upprustning

Rörsjöparken är den enda stora parken i östra innerstaden, anlagt i början av 1900-talet. Parken räknas som en av Malmös finparker, vars utformning är uppbyggd på stark symmetri, är avgränsad av huvudgator samt lokalgator.

Kanterna består av ett äldre trädbestånd med bevarande värde.

Rörsjöparken har en viktig funktion i stadsdelen och är av stort värde som en grön lugna för rekreation och avkoppling. Förutom generösa grönytor med äldre träd innehåller parken även attraktiva målpunkter som plaskdamm, temalekplats och utegym. Parken står inför en mindre upprustning som innebär att den ursprungliga gestaltningen med dess struktur förstärks.

Upprustningen kommer omfatta entréplatser, centralplatsen och mötet med omgivande gator. I samband med upprustningen kommer även temalekplatsen att byta plats och flyttas till parkens östra hörn i korsningen

Döbelnsgatan/Kungsgatan. Tema lekplatsen har tema tillgänglighet.

Platsen för konstgestaltningen kommer inte att påverkas av upprustningsarbetet eller ny plats för temalekplatsen.

Beslutsprocessen

Beslut rörande den konstnärliga gestaltningen för Elma Danielssons gärning följer Malmö Stads reglemente för offentlig utsmyckning (kf 1995-11-29 § 200). Kulturförvaltningens enhet Kulturanalys och stöd kommer att planera, strukturera och ta fram projektets innehåll gällande övergripande konstnärlig tematik. I enlighet med tillämpat reglemente finns ett samarbete med Fastighets- och gatukontoret då de ansvarar för markupplåtelse och markarbete inför en konstnärlig gestaltning på allmän platsmark samt löpande förvaltning- och underhållsansvar.

Malmö Försköning- och planteringsförening medverkar i projektet som samfinansiärer. Malmö Försköning- och planteringsförening deltar i de beslutande moment rörande det konstnärliga gestaltungsopdraget.

Gestaltningssuppdraget kommer upphandlas i enlighet med lag (2016:1145) om offentlig upphandling ("LOU"). Tilldelningsbeslut fattas i enlighet med resultatet av den anbudsutvärdering som följer av förfrågningsunderlaget.

Ekonomiska konsekvenser

Kulturförvaltningen begär 100 tkr i medel från kommunfullmäktige som komplimenterar beviljat anslag på 500tkr från Malmö Försköning- och planeringsförening. Budgeten innefattar kostnader för skissupdrag till konstnärer och budget för att realisera gestaltningssuppdraget det vill säga medel för konstnärsarvode och medel till produktionen av den konstnärliga gestaltningen. Samt medel för att bekosta administrativa delar av projektet, bland annat upphandlingskostnader.

I konstnärens uppdrag ingår att i sitt skissförslag presentera den ekonomiska fördelningen mellan material, arvode, underentreprenörer med mera.

Projektledaren från kulturförvaltningen är, tillsammans med konstnären, ansvarig för budget, planering, tidplan och kontakt med berörda parter.

Utöver de medel som skall delas ut för direkta verk, det vill säga utvalda konstnärers ersättning och produktionsmedel, behöver en större andel medel avsättas kring det specifika verkets omkostnader och uppbyggnad – kostnader som uppkommer så som installationsarbeten, markarbeten, ljussättning och konsultarvoden i samband med den projektering som sker mellan konstnärer och inblandade i kedjan utanför kulturförvaltningens personal. Dessa medel budgeteras av Fastighet- och gatukontoret.

Tidplan

Det konstnärliga gestaltningssuppdraget förväntas tilldelas en konstnär under hösten 2021 och arbetet förväntas vara klart under vår/sommar 2022.